

ILGTSPĒJĪGI IEGULDĪJUMI, KREDĪTI, APDROŠINĀŠANA VAI PENSĪJA: KAS TEV JĀZINA?

Ar izvēlēm, ko veicam, mēs visi esam iesaistīti savas nākotnes veidošanā. Vai gribi sniegt ieguldījumu ilgtspējīgākas nākotnes izveidē? Uzzini vairāk par to, kā tavas finansiālās izvēles var palīdzēt videi un sabiedrībai, un paturi prātā dažus ieteikumus!

Kā pieņemt ilgtspējīgus finanšu lēmumus?

Tev kā patērētājam ir iespēja veikt ieguldījumu, saņemt kredītu, iegādāties apdrošināšanas polisi vai izvēlēties pensiju produktu, kas finansē uzņēmumus vai projektus, kuri darbojas sociāli atbildīgi vai veicina vides aizsardzību un pāreju uz ilgtspējīgāku ekonomiku.

Piemēram, tu vari pieņemt ilgtspējīgu finanšu lēmumu, ja uzticēsi savu naudu ieguldījumu fondam, kas investē uzņēmumos, kuri pārstrādā atkritumus, vai projektos, kuri veicina nodarbinātību sociāli mazāk aizsargāto iedzīvotāju vidū, vai ja ņemsi kredītu, lai iegādātos energoefektīvu māju. Citiem vārdiem sakot, tu ņemsi vērā ne tikai iesaistīto naudu, bet arī finanšu produkta vides, sociālos un pārvaldības (ESG) aspektus.

Kas ir ilgtspējīgs finanšu produkts?

Bankas, aktīvu pārvaldītāji, apdrošinātāji, pensiju fondi vai citi finanšu uzņēmumi piedāvā ilgtspējīgus finanšu produktus. Turpinājumā uzskaitīti vairāki piemēri:

- **Kredīti**, kas atbalsta videi mazāk kaitīgus projektus, piemēram, kredīti bezemisiju transportlīdzekļu iegādei, ilgtspējīgiem mājokļiem vai mājokļa renovācijai vai modernizācijai, lai padarītu to energoefektīvāku.
- **Ieguldījumi akcijās un obligācijās**, ko emitē, piemēram, uzņēmumi ar ļoti zemām CO₂ emisijām vai uzņēmumi, kam ir atbildīga attieksme pret saviem darbiniekiem un sabiedrību, kurā tie darbojas.
- **Ieguldījumi, pensiju plāni^(*) vai uzkrājošās dzīvības apdrošināšanas polises**, kuru līdzekļi tiek ieguldīti ilgtspējīgi. Ieguldījumu fonds var, piemēram, investēt tādu uzņēmumu akcijās, kuri ražo atjaunojamo elektroenerģiju no vēja, saules vai ūdens.

(*) Šajā faktu lapā termins "pensijas" neattiecas uz valsts pensiju shēmām.

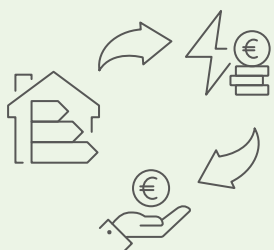
Kādi ir ieguvumi, iegādājoties ilgtspējīgus finanšu produktus?

Ilgtspējīgi ieguldījumi, pensiju plāni un uzkrājošā dzīvības apdrošināšana var tev palīdzēt:

- veicināt ilgtspējīgāku ekonomiku, ieguldot, piemēram, zaļajās obligācijās, ar kurām finansē atjaunīgās enerģijas vai energoefektivitātes projektus un kuras emitē uzņēmums vai valdība, vai ieguldot fondos un pensiju plānos vai uzkrājošās dzīvības apdrošināšanas polisēs, kuru līdzekļi tiek ieguldīti uzņēmumos, kas ir apņēmušies samazināt savas siltumnīcefekta gāzu emisijas, veic ilgtspējīgas darbības, kas uzskaitītas tā dēvētajā “ES taksonomijā”, vai īsteno taisnīgu darba praksi un ievēro cilvēktiesības;
- samazināt uzņēmumu negatīvo ietekmi uz vidi vai sociālo ietekmi plašākā nozīmē, ieguldot pensiju un citos ieguldījumu produktos, kas varētu ietekmēt uzņēmuma, kurā tiek investēti to līdzekļi, uzņēmējdarbības modeli, lai padarītu to videi draudzīgāku. Piemēram, apdrošinātājs vai aktīvu pārvaldītājs var izmantot savas balsstiesības kā uzņēmuma akcionārs, lai pieprasītu uzņēmumam samazināt CO₂ emisijas vai novērstu dzimumu nevienlīdzību.

Kredīti var palīdzēt mazināt klimata pārmaiņas un pielāgoties tām (piemēram, uzlabot mājokļa energoefektivitāti vai pāriet uz videi draudzīgākiem apkures avotiem). No tā tu vari gūt arī tiešu labumu.

Piemēram, atsevišķos gadījumos tu vari saņemt labākus kredīta nosacījumus, ja pērc vai būvē īpašumu, kas atbilst atzītiem energoefektivitātes standartiem, vai renovē esošo īpašumu, lai uzlabotu tā energoefektivitāti. Tas varētu pat mudināt tevi uzlabot sava mājokļa energoefektivitāti. Ilgtermiņā, pateicoties rentablākam enerģijas patēriņam, tu vari maksāt mazākus rēķinus par komunālajiem pakalpojumiem. Tā rezultātā tu vari nodrošināt sev vairāk izmantojamo ienākumu un labāku finansiālo situāciju, lai atmaksātu kredītu.

Kur tu vari atrast informāciju par ieguldījumu, pensiju plānu un uzkrājošās dzīvības apdrošināšanas polišu ilgtspējīgumu(²)?

Lai iegūtu informāciju par finanšu produkta ilgtspējīgumu, vari rīkoties šādi:

- rūpīgi izlasi par finanšu produkta ilgtspējīgumu sniegto informāciju pārdevēja, iesaistītās bankas, aktīvu pārvaldītāja, apdrošinātāja vai pensiju fonda tīmekļa vietnē. Šī informācija var tev palīdzēt izprast to finanšu produktu konkrētos ilgtspējas aspektus, kuru iegādi tu apsver, un tos vieglāk salīdzināt;
- ja nepieciešams, pirms izlem veikt ieguldījumu, sazinies ar uzņēmumu vai personu, kas var tev ieteikt un pārdot šādus produktus, – banku, brokeri, apdrošinātāju utt. Dažos gadījumos likums nosaka, ka pārdevējam ir pienākums sniegt tev nepieciešamo informāciju par ieguldījumiem un uzkrājošās dzīvības apdrošināšanas polisēm un par to ilgtspējīgumu. Pārdevējam būtu arī jāiesaka tev tāds produkts no sava piedāvājuma, kas atbilst tavām ieguldījumu un ilgtspējas vēlmēm.

Kā apdrošināšana var palīdzēt tev kļūt noturīgākam pret klimata pārmaiņu izraisītām dabas katastrofām?

Apdrošināšana sniedz finansiālu aizsardzību pret dabas katastrofu radītajiem ekonomiskajiem zaudējumiem. Turklāt apdrošināšana stimulē pielāgošanos klimata pārmaiņu riskiem. Tā kā dabas katastrofas notiek arvien biežāk, ir daži mājokļa apdrošināšanas polišu veidi, kas var piedāvāt labākus nosacījumus, ja esi veicis vai veiksi pasākumus, lai aizsargātu savu īpašumu pret klimata pārmaiņām, piemēram, plūdiem.

(²) Ir noteikta konkrēta patērētājiem sniedzamā obligātā informācija, kas attiecas uz šiem produktiem.

GALVENIE IETEIKUMI, KAS JĀŅEM VĒRĀ, PIRMS IZVĒLIES ILGTSPĒJĪGUS FINANŠU PRODUKTUS

1

Izlem, cik svarīga tev ir ilgtspēja un kādus finansiālos mērķus vēlies sasniegt, pirms izvēlies produktu.

Pirms pieņem jebkādu finansiālu lēmumu, noskaidro, kādi vides, sociālie vai pārvaldības jautājumi tev ir svarīgi un kādu ilgtspējas mērķi tu vēlies sasniegt. Pēc tam salīdzini ilgtspējīgus finanšu produktus un izvēlies to, kas vislabāk atbilst gan taviem finansiālajiem (paredzamā atdeve, riski un izmaksas), gan ilgtspējas mērķiem.

2

Lai izvairītos no zaļmaldināšanas, pievērs uzmanību tam, cik ilgtspējīgs ir finanšu produkts.

Neraugoties uz uzņēmumu pienākumu sniegt patērētājiem godīgu un skaidru informāciju, tirgū varētu būt produkti, kas tiek piedāvāti kā ilgtspējīgāki, nekā tie ir.

Nepaļaujies tikai uz produkta nosaukumu. Tas, ka produkta nosaukumā ir tādi apzīmējumi kā “zaļš”, “ESG” vai “ilgtspējīgs”, negarantē, ka produkts ir ilgtspējīgs. Izvairies no sevis maldināšanas ar nepareizu informāciju, rūpīgi aplūko sniegto informāciju par produkta ilgtspējīgumu un salīdzini to ar citiem produktiem.

3

Atceries, ka ilgtspējīgi finanšu produkti nav bez riska.

Ilgtspējīgiem finanšu produktiem tāpat kā jebkura cita veida finanšu produktiem piemīt finanšu riski. Atceries, ka šādiem produktiem ne vienmēr ir labāki nosacījumi kā tradicionālajiem produktiem (piemēram, zemākas procentu likmes kredītiem, zemākas komisijas maksas utt.).

Ir vairāki svarīgi ieteikumi, kas tev vienmēr būtu jāņem vērā, pirms veic savas naudas ieguldījumu, iegādājies uzkrājošās dzīvības apdrošināšanas polisi vai pensiju produktu vai saņem kredītu.

4

Attiecībā uz ieguldījumiem un uzkrājošās dzīvības apdrošināšanas polisēm nesteidzies pieņemt lēmumu un, ja nepieciešams, lūdz papildu skaidrojumus uzņēmumam vai personai, kas var tev sniegt konsultācijas un pārdot šādus produktus.

Atvēli laiku lēmuma pieņemšanai. Ja kaut kas nav skaidrs, pieprasi papildu informāciju. Atceries, ka bankai, brokerim, apdrošināšanas aģentam vai citam pilnvarotam uzņēmumam ir jānoskaidro tavas ilgtspējas vēlmes un jāsniedz tev atbilstoša informācija vienkāršā un saprotamā veidā.

Iespējams, tev ir jāuzdod šādi jautājumi:

- Kādas ir atšķirības starp ilgtspējīgu un tradicionālu produktu?
- Kādas ir manas iespējas ieguldīt ilgtspējīgi?
- Vai piedāvātais ieguldījums vai uzkrājošās dzīvības apdrošināšanas polise atbilst manām ilgtspējas vēlmēm?
- Kam vēl ir jāpievērš uzmanība, veicot ieguldījumus vai izvēloties uzkrājošās dzīvības apdrošināšanas polisi?